

Fylkesmannen i
NORDLAND

Miljøregistrering i skog

Geir Sund – FM-Landbruks og reindriftsavdelinga

- vinner til Nordlands beste

Bakgrunn og målsetting

Landbruksdepartementet innledet i 1996 MiS som et prosjekt med hovedmål å utvikle et vitenskapelig opplegg for registrering og kartfesting av biologiske miljøverdier.

Foranledningen til dette var Norges forpliktelser i avtalene Rio 1992 og Helsinki 1993.

Norsk institutt for skog og landskap ledet prosjektet.

Prosjektet har frambrakt mye ny kunnskap. Blant annet er det påvist at verdier knyttet til biologisk mangfold er spredt utover skogarealene. Dette innebærer at forsøk på å fange opp en stor del av verdiene knyttet til biologisk mangfold på en liten del av arealet gjennom s.k. nøkkelbiotoper har begrenset effekt.

Registreringer i Nordland

- Pr. i dag er det kun 7 kommuner som har dekning av MiS-registreringer. Grane, Vega, Hattfjelldal, Vefsn, Hemnes, Alstahaug, Dønna (feltarbeid utført i Tjeldsund, Evenes, Ballangen og Narvik)
- «Vanligste» livsmiljøer i Nordland er Liggende død ved og Rik bakkevegetasjon.

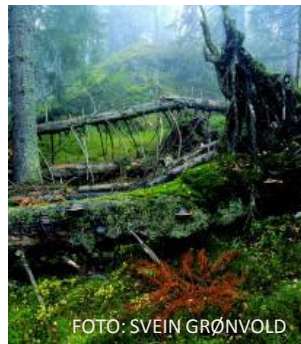
Metodikk - Forvaltning

- MiS er knyttet til skogbruksplanleggingen, og tilskuddsmessig regulert av *«Forskrift om tilskudd til skogbruksplanlegging med miljøregistreringer.»*
- MiS-registreringene gjøres oftest kommunevis, og da fortrinnsvis på de eiendommer som har bestilt skogbruksplan.
- Etter registrering av miljøforekomstene gjøres det en rangering og utvelgelse fra ei bruttoliste for videre forvaltning.
- Skogeier informeres om hvilke figurer som er utvalgt og hvilken forvaltning de skal underlegges.
- Kommunen får oversikt over MiS-figurene på kart.

Hvilke elementer registreres

1. Stående død ved
2. Liggende død ved
3. Rikbarkstrær
4. Trær med hengelav
5. Eldre lauvsuksesjoner
6. Gamle trær
7. Hule lauvtrær
8. Brannflater
9. Rik bakkevegetasjon
10. Bergvegger
11. Leirraviner
12. Bekkekløfter

MiS og PEFC

PEFC er verdens største skogsertifiseringssystem, etablert i 1999. PEFC ble opprinnelig etablert som et Europeisk sertifiseringssystem under navnet Pan European Forest Certification. Fra 2002 fikk imidlertid systemet økende tilslutning fra land utenfor Europa, og har medlemmer over hele verden. Bokstavene PEFC er beholdt, men står nå for Programme for the Endorsement of Forest Certification schemes.

PEFC Norges skogforvaltningsstandard har Levende Skog standarden av 2006 med gyldighet fra 1. januar 2007 som kravbeskrivelse.

Miljø- og friluftsforsikringene trakk seg i juni 2010 fra samarbeidet om Levende Skog og Rådet for Levende Skog. De ba samtidig om at skogbruket ikke brukte navnet Levende Skog i sin omtale av PEFC-sertifiseringen. Rådet for PEFC Norge anbefaler derfor at en i daglig omtale bruker Norsk PEFC Skogstandard som navn på skogforvaltningsstandard, selv om den formelt er knyttet til Levende Skog 2006.

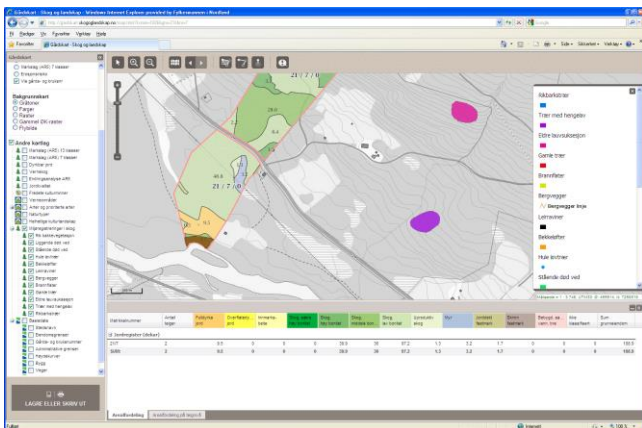
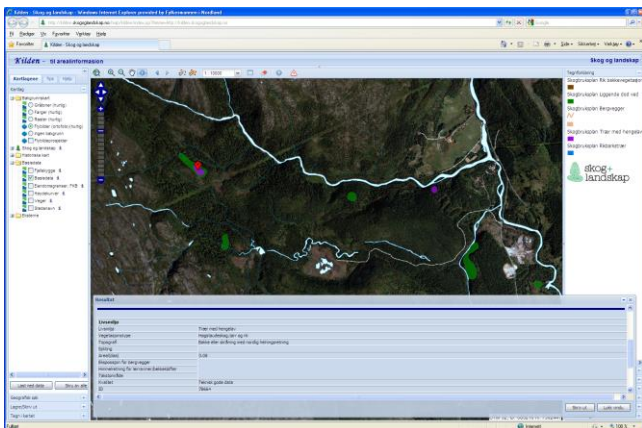
Presiseringer av kravpunkt i Norsk PEFC Skogstandard

Vedtatt av Rådet for PEFC Norge 22.11.2011 med endringer 15.02.2012

B. Presisering av kravet om registrering og dokumentasjon av nøkkelbiotoper

«I de kommuner eller områder der skogeier med eiendom større enn 100 dekar produktiv skog ikke er gitt tilbud om kartlegging og dokumentasjon av nøkkelbiotoper innen utgangen av 2012, kan det gis dispensasjon fra kravet til kartlegging på hele arealet slik at føre-var-prosedyren, jf pkt 1, fortsatt kan brukes. Dispensasjon kan gis av PEFC Norge for perioden fram til det bli lagt til rette for miljøregistrering i samsvar med forskrift om tilskudd til skogbruksplanlegging med miljøregistreringer, men ikke for mer enn 3 år.»

Kilder til informasjon

Kartinnsyn

Kilden – Skog og landskap

Naturbase – DN

Gårdskart – Skog og landskap

PEFC

Kommunen

Skogeier

Se www.skogoglandskap.no for utfyllende informasjon

01.01.2016

- Det ble 01.01.2013 gitt en dispensasjon på 3 år fra kravet om kartlegging og dokumentasjon av miljøverdier for omsetning av virke gjennom sertifisert omsetningsledd.
- Hvis det ikke blir gitt muligheter for ytterligere dispensasjon er det 3 muligheter for fortsatt skogsdrift i Nordland;
 - Engasjere en uavhengig biolog for å utføre registreringene som kreves.
 - Hogge selv etter bærekraftforskriften, og omsette virket gjennom andre omsetningsledd.
 - Ikke hogge.

Saksbehandling

- Lov om skogbruk av 27.05.2005 (skogbruksloven)
- Forskrift om bærekraftig skogbruk av 07.06.2006 (bærekraftforskriften)
- Lov om forvaltning av naturens mangfold av 19.06.2009 (naturmangfoldloven)
- Lov 9. mai 2003 nr. 31 om rett til miljøinformasjon og deltakelse i offentlige beslutningsprosesser av betydning for miljøet (miljøinformasjonsloven)

PEFC – gruppesertifisering – tømmerkjøper er sertifikatholder

Innen sertifiseringen er det rutiner for håndtering av evt. avvik i eks. hogst av MiS-figurer/nøkkelbiotoper.

Bærekraftforskriften §4, §5; skogeier skal kunne redegjøre for miljøhensyn i forbindelse med tiltak og sørge for at verdiene i MiS-figurer og nøkkelbiotoper blir ivaretatt i samsvar med *Levende skog*.

Naturmangfoldsloven §6; generell aktsomhetsplikt

Saksbehandling

Reaksjon/vedtak

Dersom det bekreftes at miljøverdier er gått tapt må kommunen behandle saken etter skogbruksloven og bærekraftforskriften.

- 1. Kommunen kan fatte vedtak som medfører at skogeier pålegges å utføre avbøtende tiltak jfr. Forskrift om berekraftig skogbruk § 15, 3. ledd. Erstatningsbiotoper som avbøtende tiltak har nok ikke vært det man i utgangspunktet har tenkt på ved fastsetting av forskriften. Men etter en konkret vurdering i det enkelte tilfellet så kan avsetting av ny nøkkelbiotop være et tilfredsstillende avbøtende tiltak. Det er også mulighet for å gi tvangsmulkt etter skogbrukslovens § 23 for å sikre avbøtende tiltak etter bærekraftforskriften. Selv om dette gjøres vil en anmeldelse av forholdet være på sin plass ved alvorlige og forsettlige forhold.*
- 2. Kommunen kan vedta å innføre meldeplikt for hogst på vedkommende eiendom jfr. skogbrukslovens § 11. Skogbruksloven gir hjemmel til å innføre meldeplikt for skogeiere som ikke har overholdt loven og forskriften for å sikre at det gjøres i framtida.*
- 3. Kommunen beslutter å oversende saken til påtalemyndigheten for videre vurdering av forføyning jfr. bærekraftforskriftens § 18 og skogbrukslovens § 22. Før en slik eventuell anmeldelse bør skogeier konfronteres med planlagt beslutning og gis anledning til å komme med tilføyelser i saken.*
- 4. Dersom det også viser seg at det er gitt tilskudd etter Forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak § 6 for ivaretagelse av en nøkkelbiotop som er hogd i avtaleperioden, skal tilskuddet vurderes tilbakebetalt etter § 13. I henhold til Lov om foreldelse av fordringer av 18.05.1979 må tilskuddet være inndratt innen 3 år fra tidspunkt for vedtak om tilbakebetaling.*

Klageadgang

Vedtak kommunen gjør kan påklages til Fylkesmannen. Anmeldelse jfr. punkt 3 er en prosessledende beslutning og ikke et enkeltvedtak som kan påklages.

Definisjoner

- **Nøkkelbiotop** er betegnelse på arealer registrert, valgt ut og forvaltet som del av areal satt av som biologisk viktige områder i henhold til Miljøregistrering i Skog (se egen instruks utarbeidet av NIJOS 2001 og hovedrapport fra prosjekt Miljøregistrering i Skog) og Siste Sjanse-metoden (se Siste Sjanse - rapport 2002-11).

Riksrevisjonens undersøkelse av bærekraftig forvaltning av norske skogressurser

BAKGRUNN OG MÅL FOR UNDERSØKELSEN

Målet med undersøkelsen har vært å vurdere i hvilken grad Landbruks- og matdepartementets styring og virkemidler sikrer en bærekraftig forvaltning og legger til rette for økt avvirkning av skogressursene. Undersøkelsen har hovedsakelig tatt utgangspunkt i tiårsperioden 2001–2011.

Skogsektoren har tradisjonelt hatt stor økonomisk betydning for Norge. Skogbruk, treindustri og treforedling er viktige distriktsnæringer. Aktiviteten i skogbruket har videre stor innvirkning på det å ivareta nasjonale miljømål, som biologisk mangfold, klima og friluftsliv. Bærekraftig forvaltning er en forutsetning for å kunne utnytte skogressursene til samfunnets beste og er viktig for å få avsetning av trevirke på det internasjonale markedet.

Målene for skogpolitikken om bærekraftig forvaltning og økt avvirkning har ligget relativt fast i tiårsperioden 2001–2011, men det har i de senere år vært lagt mer vekt på skogens betydning i klimasammenheng.

KRAVET I SKOGBRUKSLOVEN OM TILFREDSSTILLENDE FORYNGELSE ETTER HOGST ETTERLEVES IKKE FULLT UT

- Riksrevisjonen anbefaler at Landbruks- og matdepartementet i arbeidet med å utvikle forvaltningen av skogressursene vurderer å videreføre og styrke iverksatte tiltak som skal sikre en bedre kontroll med oppfølgingen av foryngelsesplikten.

DET ER MANGELFULL KONTROLL OG OPPFØLGING AV MILJØKRAV I LOV OG FORSKRIFT

Riksrevisjonen anbefaler at Landbruks- og matdepartementet styrker kontrollen og oppfølgingen av miljøkravene i lov og forskrift for å sikre bedre etterlevelse av kravene i bærekraftsforskriften.

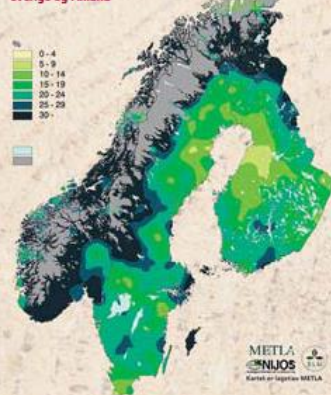
SKOGEIER HAR BEHOV FOR MER INFORMASJON OG VEILEDNING

Riksrevisjonen anbefaler at Landbruks- og matdepartementet i arbeidet med å utvikle forvaltningen av skogressursene:

- vurderer å gjøre skogeier bedre kjent med eksisterende virkemidler og deres ansvar på miljøområdet, og bedre tilgjengeligheten til miljøinformasjon
- gjennomfører en mer systematisk sammenstilling av informasjon om hvordan viktige miljømessige hensyn blir ivarettatt i skogbruket

Prosentandel av arealet med hogstmoden skog i Norge, Sverige og Finland

UTVIKLINGEN I AVVIRKNINGSNIVÅ ER IKKE I SAMSVAR MED STORTINGETS MÅL OM ØKT AVVIRKNING

Riksrevisjonen anbefaler at Landbruks- og matdepartementet:

- bedrer tilgjengeligheten til skogressursene gjennom infrastrukturtiltak for å stimulere til økt avvirkning og fornyelse
- finder ut om det kan utformes andre virkemidler mot primærskogbruket, som stimuleringsprogram, utarbeidelse av handlingsprogram eller et system for å vurdere den samlede effekten av skogfond og tilskudd for å medvirke til økt måloppnåelse
- i samarbeid med Miljøverndepartementet ser på mulighetene for en bedre samordning i praktiseringen av sentrale virkemidler i skogpolitikken

